

REFORMA EURÓPSKEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ POLITIKY

K ZELENŠIEMU A VIAC PARTICIPATÍVNEMU ROZVOJU

Vývoj stredoeurópskych krajín, stav životného prostredia a životných podmienok vo vidieckych oblastiach do značnej miery závisí na Spoločnej poľnohospodárskej politike EU (SPP). V súčasnej dobe je v plnom prúde proces reformy SPP po roku 2013. 18tého novembra 2010 predložila Európska komisia správu o „Spoločné zemiedľské politice do roku 2020“, ktorá načrtáva možnosti pre budúcnosť SPP a zahŕňa diskusiu s ďalšími inštitúciami a zainteresovanými stranami. Tento návrh počíta s ekologickejšou SPP a zdôrazňuje význam postupov systémom zdola nahor ako v rámci programu LEADER. Predloženie legislatívnych návrhov je naplánované na rok 2011.

V súčasnej dobe nemôže nikto podrobnejšie predvídať, ako bude SPP po roku 2013 vyzeráť, ako náhle sa konzultácie a diskusie medzi členskými štátmi, záujmovými skupinami a mnoho ďalšími zúčastnenými stranami ukončí. Okrem toho pracujú v pozadí výkonní lobisti, aby si zaistili časť "koláča" EU. V tejto fáze je však stále dôležité nielen sledovať aktuálne diskusie, ale takisto sa zapojiť do debát na rôznych úrovniach a vo všetkých regiónoch strednej Európy. Z tohto dôvodu sa tento bulletin zameriava na súčasnú reformu SPP.

Doteraz spravil projekt VITAL LANDSCAPES významný pokrok a vytvoril niekoľko bodov zohľadňujúcich verejný záujem:

- Hodnotenie obdobných projektov k identifikácii faktorov, ktoré prispievajú k úspechu alebo neúspechu projektov s cieľom stanoviť najlepšie postupy.
- Nový prístup, ktorý bol vyvinutý partnerom projektu PP4, umožňuje monitorovať miestne a regionálne plány rozvoja, aby se jednoducho posúdila úloha krajiny a zapojenie verejnosti.
- Preverovanie národných a regionálnych politík pre územné plánovanie a rozvoj krajiny odhalilo veľké rozdiely medzi krajinami a regiónmi strednej Európy.

V tomto a ďalších bulletinoch vás budeme informovať o výstupoch našich aktivít. Na strane 4 uvádzame profil nášho rakúskeho partnera (PP3), Univerzity aplikovaných vied vo Viedni. Okrem toho tu nájdete informácie o pripravovaných aktivitách a zaujímavých akciách, ktoré súvisia s našou témou. Pre ďalšie informácie prosím navštívte naše webové stránky www.vital-landscapes.eu, alebo nás kontaktujte priamo.

Jörn Freyer a Burkhardt Kolbmüller (koordinátori)

SPOLOČNÁ POĽNOHOSPODÁRSKA POLITIKA DO ROKU 2020

AKTUÁLNA DISKUSIA A MOŽNÉ DOPADY NA KRAJINU

V novembri 2010 zverejnila Európska komisia kľúčové otázky a obecné ciele reformy spoločnej poľnohospodárskej politiky po roku 2013 (<http://ec.europa.eu/agriculture/>). Niektoré témy, ako je konkurencieschopnosť a bezpečnosť potravín, majú pravdepodobne menší význam pre krajinu a rozvoj vidieka. Viac-menej dokument formuluje perspektívy rozvoja, ktoré budú podstatne ovplyvňovať, vývoj stredoeurópskej krajiny – a to znie veľmi podobne ako ciele projektu VITAL LANDSCAPES.

Vo všeobecnosti platí, že cieľom komisie je dosiahnuť ekologickejšie poľnohospodárstvo a vyváženejší vidiecky rozvoj. Dokument zdôrazňuje cieľ „udržateľného rozvoja tím, že zaistí udržateľné obhospodarovanie pôdy, poskytovanie verejných statkov životného prostredia, riešenie úbytku biologickej rozmanitosti, podporu obnoviteľných zdrojov energie, podporu zdravia zvierat a rastlín, (...) ďalšie zníženie emisií, zvýšenie zásob uhlíka a plný rozvoj potenciálu vidieckych oblastí.“

Vzhľadom k tomu, že „poľnohospodárstvo a lesníctvo hrajú kľúčovú úlohu v produkcii verejných statkov, najmä v oblasti životného prostredia, ako sú krajiny, biologická rozmanitosť poľnohospodárskej pôdy, klimatická stabilita a väčšia odolnosť voči prírodným katastrofám“, navrhuje komisia „ekologickejšie spravodlivejšie rozdelený prvý pilier“ SPP po roku 2013. To je dobrá správa s ohľadom na udržateľný rozvoj rozmanitých a dobre udržiavaných krajín v strednej Európe!

Ďalšou témou súčasnej debaty je budúcnosť programu LEADER. S ohľadom na body uvedené v kritickom preskúmaní Európskym účtovníckym dvorom na jeseň 2010, komisia navrhuje pokračovať v hodnotení a posilňovaní postupov programu LEADER. S profesionálnejším finančným riadením budú akčné skupiny LEADERU (MAS) nezávisle realizovať regionálne rozvojové stratégie a konkrétne projekty, založené na postupoch zdola nahor so zapojením rôznych regionálnych zúčastnených strán a kľúčových subjektov. LEADER je považovaný za kľúčový nástroj vidieckeho rozvoja.

Čo sa bude diať ďalej? V súčasnej dobe je v plnom prúde široká verejná diskusia o návrhoch komisie (viď. www.arc2020.eu). Vzhľadom k tomu, že SPP zahŕňa veľké množstvo verejných prostriedkov, záujmy mocných a lobistov sa snažia ovplyvňovať priebeh diskusie. Napriek tomu sa zdá, že uchovávanie krajiny, trvalo udržateľný rozvoj vidieka a posilnenie participácie budú dôležitými aspektmi SPP po roku 2013.

Z tohto dôvodu je dôležité podieľať sa na súčasnej debате na rôznych úrovniach a „lobovať“ za krajinu a životaschopnosť vidieckych oblastí – v súlade s naším hlavným poslanstvom:

My všetci sme s účasťou svojej krajiny a jej vývoja – oživte svoju krajinu!

FAKTORY ÚSPECHU A NEÚSPECHU

ZHODNOTENIE AKTUÁLNYCH PROJEKTOV VÝVOJA KRAJINY

V rámci projektu VITAL LANDSCAPES bolo prevedené hodnotenie 15 predchádzajúcich projektov týkajúcich sa územného a regionálneho vývoja zo všetkých partnerských regiónov, aby sa identifikovali faktory, ktoré prispievajú k úspechu, alebo neúspechu týchto iniciatív. Hodnotenia budú využité k porovnaniu úspešných postupov s cieľom zhromaždiť najlepšie príklady z praxe.

Dňa 17. marca 2011 sa pracovná skupina PB3 stretla v Bratislave na Slovensku, aby prejedнала vyhodnotenú projekty. Pod vedením zodpovedného partnera projektu PP3 a pomocou inovatívnej interaktívnej metódy GIVE identifikovali pracovné skupiny nasledujúce faktory úspechu a neúspechu iniciatív:

a) Všeobecne platí, že **zapojenie miestnych ľudí a posilnenie občianskej spoločnosti** je potrebným predpokladom pre rozvoj udržateľných perspektív pre regionálny rozvoj. Aby úspech nebol iba krátkodobý, je **potrebná dlhodobá strategicky organizovaná sieť spolu s kvalitnými regionálnymi PR** zameranými na miestnych obyvateľov a regionálne subjekty.

b) **Zohľadnenie sociálnych otázok a kultúry môže významne posilniť miestnu a regionálnu identitu**, napr. znovuobjavením kultúrno-historických súvislostí regiónu.

c) Pokiaľ ide o ekonomické otázky, jedným z predpokladov úspechu je **význam aktivít, založených na regionálnych zdrojoch s využitím existujúcich miestnych zručností, čo by malo posilniť regionálne hospodárske cykly**. Dobré projekty takisto podporujú ekonomické využitie kultúrnych krajín (tj. nezameriavajú sa výhradne na ochranu) a zavádzajú nové ekonomické aktivity, ktoré využívajú **miestne zručnosti**.

d) S ohľadom na životné prostredie a prírodu je **klúčové otvoriť oči miestnych obyvateľov a tvorcov politik, aby pochopili hodnotu „svojej“ historickej kultúrnej krajiny**. Ďalej je dôležité, **aby sa príroda**

a životné prostredie stali predmetom vývoja, v zmysle príležitosti k zmene kvality života miestnych komunít a pre nové (ekonomické) vývojové prístupy.

Behom procesu hodnotenia bola spracovaná celá rada návrhov na zlepšenie projektov týkajúcich sa krajiny a regionálneho rozvoja. Z nich nasledujúce možno považovať za najdôležitejšie:

- Zahnúť do regionálneho (územného) vývoja intra-sektorálnu perspektívu
- Zaviesť regionálne rozpočty (riadené regionálnymi sieťami)
- Zapojiť a presvedčiť miestnu, regionálnu a národnú správu
- Určiť miestne/regionálne tradičné zdroje a zdôrazniť význam miestnych obchodných značiek
- Presadzovať a podporovať regionálne malé subjekty (= decentralizované prístupy)
- Nájsť lepšie komunikačné kanály pre oslovenie cieľových skupín a miestnych obyvateľov
- Lepšia integrácia výsledkov projektu do územného plánovania
- Integrovať miestne mimovládne organizácie v rámci projektu – podporovať miestnych ľudí, aby sa stali aktívnymi
- Lepšie zapojenie mladých ľudí
- Snažiť sa porozumieť vnímaniu miestnych ľudí (tj. bez sprostredkovaných informácií od vedeckých odborníkov)

Podrobné výsledky hodnotenia projektu sú k dispozícii on-line na **www.vital-landscapes.eu**.

Sandor Jombach: Buzsák, Nagyberék/HU (PP6 pilotná oblasť)

PARTNER PROJEKTU ČÍSLO 3: UNIVERSITÄT FÜR BODENKULTUR WIEN

ODBORNÍCI NA PARTICIPÁCIU A REGIONÁLNY ROZVOJ

NOVINKY PROJEKTU

KONFERENCIA V POLOVICI PROJEKTU

Konferencia v polovici projektu sa bude konať 22.–23. septembra 2011 v Ljubljane vo Slovinsku. Na konferencii sa budú prezentovať prvé výsledky projektu VITAL LANDSCAPES ako aj súvisiace postupy.

SEMINÁR VIZUALIZÁCIA

Seminár o praktických aplikáciach vizualizácie krajiny sa bude konať v Magdeburgu v Nemecku 25. mája. Seminár je určený predovšetkým osobám, ktoré sa zaoberajú praktickými činnosťami v územnom a regionálnom plánovaní.

NOVÉ VÝSTUPY SÚ K DISPOZICI

Rok po zahájení projektu sú k dispozícii prvé výsledky:

- Faktory, ktoré prispievajú k úspechu a neúspechu projektov
 - Nový prístup k preverovaniu plánov regionálneho rozvoja, aby sa mohla posúdiť úloha krajiny a zapojenie verejnosti
 - Výsledky preverovania národných a regionálnych politík.
- Všetky výstupy sú k dispozícii on-line pod odkazom „download“ na webovskej stránke projektu
www.vital-landscapes.eu.

Landesheimatbund Sachsen-Anhalt: Partnerský workshop vo Viedni

Rakúskym partnerom projektu VITAL LANDSCAPES je Ústav územného plánovania a rozvoja vidieka (IRUB) na Univerzite prírodných zdrojov a aplikovaných vied o živote vo Viedni. Ústav prevádza školenia a výskum, vydáva publikácie, usporiada konferencie a takisto poskytuje vedecké metodické poradenstvo k širokej škále tém týkajúcich sa otázok, na ktoré sa projekt VITAL LANDSCAPES zameriava:

- Udržateľný rozvoj vidieka vrátane realizácie Agendy 21 a súvisiacich procesov na miestnej a regionálnej úrovni a vzdelávanie dospelých (letné školy) pre zainteresovaných účastníkov a odborníkov v oblasti rozvoja vidieku
- Zapojenie verejnosti do procesu komunitného rozvoja
- Pravidla pre trvale udržateľný rozvoj miest, týkajúci efektívnych štruktúr osídlenia z hľadiska energetických zdrojov
- Úloha územného plánovania v ochrane pôdy a krajiny, rozvoji a energetickom plánovaní
- Strategické posudzovanie životného prostredia v Rakúsku
- Realizácia stratégií Európskeho dohovoru o krajine
- Scénáre regionálneho zásobovania energiami

- Demografické zmeny vo vidieckych oblastiach a ich dopad na verejnú infraštruktúru

V rámci projektu VITAL LANDSCAPES je partner projektu PP3 obzvlášť zodpovedný za realizáciu PB3 (Inovatívnej participácie a techniky vizualizácie), so zvláštnym zameraním na analýzu prípadovej štúdie o tom, ako preklenúť problematiku vývoja krajiny s procesmi participácie (napr. Agenda 21) týkajúcich sa hodnôt, vízií a rôznych tém z oblasti regionálneho, miestneho a komunálneho rozvoja a vypracovanie cieľov kvality krajiny.

Okrem toho bude PP3 realizovať pilotný projekt v regióne Mühlviertel so zameraním na regionálne plnenie Agendy 21, za účelom vytvorenia scenárov vývoja krajiny s prihliadnutím k víziám a hodnotám miestnych obyvateľov.

Kontakt:

Universität für Bodenkultur Wien
Dr. Gernot Stöglehner
Peter-Jordan-Straße 82
A-1190 Wien
Tel. +43 1 47 654/53 67
www.boku.ac.at

VÝTLAČOK

PUBLIKOVANÉ
Landgesellschaft
Sachsen-Anhalt mbH
Magdeburg (DE)
+49 391 73 61 730
freyer.j@lgsa.de

REDAKCIA
Jörn Freyer,
Burkhardt Kolbmüller

FOTOGRAFI

Pokiaľ nieje stanovené inak:
Regionalverein Mühlviertler
Kernland